

Integraal plan van aanpak integratie en participatie statushouders Voorschoten 2017

Inleiding

In 2015 en 2016 was er sprake van een verhoogde instroom van statushouder in Nederland en daarmee ook in Voorschoten. Deze verhoogde taakstelling heeft veel impact op divers beleid en uitvoeringsterreinen. In 2016 is de opvang en integratie succesvol verlopen, en er zijn goede resultaten behaald:

- De taakstelling huisvesting taakstelling over 2015 en 2016 is in goede samenwerking met de woningcorporaties gerealiseerd. Er zijn 4 personen meer gehuisvest.
- Er is in de school Marijkelaan een GVA (gemeentelijk Versnellings Arrangement) gerealiseerd als tijdelijke huisvestingsoplossing tussen AZC en definitieve huisvesting
- Er is een goede start gemaakt met maatschappelijke begeleiding.
- Er zijn 19 participatieverklaringen zijn ondertekend.

De taakstelling statushouders voor heel 2017 ligt op 40. De taakstelling wordt per half jaar vastgesteld, en is afhankelijk van vele (onzekere) factoren.

Instroom vanaf 2015

2015	47
2016	66
2017	40
Totaal	153

In 2017 start een nieuwe fase in de opvang en integratie van statushouders:

In 2016 lag het accent op huisvesting. Met de teruglopende taakstelling in 2017 zal dat naar verwachting minder knelpunten opleveren. Integratie op het gebied van contacten, taal, opleiding, werk en inkomen en gezondheid zal meer accent krijgen in 2017. Het is zaak dat de nieuwe inwoners van Voorschoten zo snel mogelijk deel gaan uitmaken van de samenleving.

Daarvoor is onderstaand plan van aanpak opgesteld.

Het uitgangspunt van het plan van aanpak is dat de gehuisveste Statushouders zo snel mogelijk worden begeleid naar zelfredzaamheid en economische zelfstandigheid. Daarbij worden de conclusies van het rapport Het WRR-rapport "geen tijd te verliezen" (december 2015) en het SER-rapport "Nieuwe wegen naar een meer succesvolle arbeidsmarktintegratie van vluchtelingen". (December 2016) onderschreven en overgenomen.

In 2016 en 2017 zijn extra budgetten beschikbaar gesteld via het gemeentefonds, om gemeenten te compenseren voor de extra inspanningen die nodig zijn op bovenstaande gebieden. Het is de

bedoeling dat deze middelen optimaal benut worden voor de extra kosten die in 2017 en 2018 gemaakt worden. Hieronder wordt per aandachtsgebied (Huisvesting, Maatschappelijke begeleiding, participatieverklaring, Onderwijs, werk en inkomen) beschreven welke aandachtspunten er zijn. In de actiepuntenlijst staat concreet omschreven wat de acties zullen zijn.

Dit plan van aanpak is opgesteld met als doel een integrale aanpak in Voorschoten te realiseren met een sterke regiefunctie vanuit de gemeente, zodat optimaal kan worden samengewerkt tussen de betrokken partners

1. Stand van zaken huisvesting statushouders.

Hieronder ziet u hoeveel statushouders zijn gehuisvest in 2016, en de gerealiseerde taakstelling in 2017 /1 **tot en met 1 mei 2017**

Taakstelling Voorschoten	2016: 64	2017 eerste half jaar 21	2017 tweede half jaar 15
Gerealiseerd	68 (waaronder 10 kinderen)	19	
Taakstelling behaald (cumulatief)	+4	-2	

Het afgelopen jaar heeft Voorschoten heeft 4 statushouders meer gerealiseerd dan de taakstelling. De taakstelling voor het eerste half jaar is nu al behaald. Voor 2017 zullen nog 13 statushouders worden gehuisvest. Dat kunnen ook nareizigers zijn.

Realisatie huisvesting taakstelling:

De samenwerking met het COA is goed. In 2017 zullen ook nareizigers in Voorschoten komen. De taakstelling is voor een groot deel behaald door de inzet van het Gemeentelijk Versnellings Arrangement in de Marijkeschool, waardoor mensen sneller uit het AZC in konden stromen in de gemeente Voorschoten. Daardoor is een buffer gecreëerd, en is de taakstelling gehaald. Het aandachtspunt blijft om de mensen die er nu gehuisvest zijn snel te huisvesten in passende woningen. Ook wordt afgestemd met de corporaties op welke manier er voldoende woningen ten behoeve van de taakstelling kunnen worden gerealiseerd. Daarbij worden de prestatieafspraken betrokken. Op grond van de teruglopende taakstelling, is de verwachting dat inzet van het GVA Marijke laan binnenkort niet meer nodig is. Er wordt onderzocht hoe toegewerkt kan worden naar een gefaseerde afbouw.

Actiepunten:

- *Contact houden en afstemmen met corporaties over huisvestingsprocessen*
- *Onderzoek gefaseerde afbouw GVA Marijkeschool*

Maatschappelijke begeleiding:

Het startpunt voor een succesvolle integratie is de maatschappelijke begeleiding. Het is de aanlegsteiger voor alle andere terreinen. Dat is in de eerste maand onder andere de woningbezichtiging en contractondertekening, de registratie en inschrijving voor elektriciteit en gas, telefoon, inschrijving onderwijs, inschrijving werk en inkomen, aanvragen toeslagen etc.

Na de eerste maand is het nodig om de ontwikkeling te blijven volgen zodat veel problemen preventief kunnen worden aangepakt of voorkomen. Daarvoor is de inzet van (vrijwillige) maatschappelijke begeleiders nodig. De uitvoering en mate van maatschappelijke begeleiding is bepalend voor het succes in latere fases. Daarom wordt de vraag aan vluchtelingenwerk in overleg voor 2017 verder geconcretiseerd.

Actiepunten:

- *Specificeren opdracht vluchtelingenwerk t.a.v. maatschappelijke begeleiding*
- *Maatschappelijke begeleiding verbinden met andere initiatieven van o.a. Rotary, Lions, Raad van kerken, sport en vrijwilligerswerk, CJG Bibliotheek, Voor elkaar.*
- *Informeel ondersteuning via maatschappelijke begeleiders/ monitoring op financieel gebied bij statushouders, waardoor preventie schulden vanaf de start wordt bewaakt.*

4. Jeugd en Onderwijs

Jeugdige statushouders (tot 18 jaar) zijn zeer kwetsbaar. Deze kinderen komen uit oorlogsgebied, en het is van belang om te volgen hoe deze kinderen zich op gezondheidsgebied en psychosociaal ontwikkelen. Bij de vestiging in de gemeente is het van belang dat kinderen snel in beeld zijn bij alle betrokken partijen, zoals onderwijs, CJG, VVE en primair onderwijs of voortgezet onderwijs ISK. In veel gevallen heeft het kind al langere tijd geen onderwijs meer gehad. De cultuurschok in Nederland, de spanningen die verwerkt worden en vooral de taal: Uit de eerste ervaringen in het land blijkt dat de school/ taalklas daarin de essentiële basis biedt: Een centrale rol hierin speelt onderwijs als dagbesteding, sociale integratie en als signalerende partij. Taalachterstand kan worden voorkomen door een snelle plaatsing van kinderen op een VVE-plek basisonderwijs en de schakelklassen. Er wordt onderzocht wat nodig is bij VVE en CJG.

Onderwijs 0-18:

In 2016 zaten er over de gehele periode tussen de 14 en 16 kinderen in de schakelklas (6- 12 jaar) voor Wassenaar en Voorschoten samen. Alle kinderen die in deze klas zaten stromen per juli uit.

Op grond van de te verwachten nareizigers zal in Voorschoten mogelijk 1 kind in de basisschoolleeftijd in de loop van het jaar komen.

De financiering van de schakelklas basisonderwijs in Voorschoten is gedekt tot juli. Op dit moment is er geen aanleiding om deze financiële ondersteuning na de zomer door te zetten, omdat er maar een kind gebruik van zou maken. Er zal binnen de school worden afgestemd over hoe nareizende kinderen voldoende taalondersteuning krijgen binnen de school.

Kinderen vanaf 12 jaar gaan naar de schakelklassen voortgezet onderwijs. Dit verloopt naar wens.

De begeleiding van jongeren vanaf 18 jaar krijgt extra aandacht te krijgen in de afspraken rond begeleiding taal, opleiding en werk. Voor jongeren vanaf 18 jaar gaan we uit van een scholingstraject met taal en beroepsschakeling tot 27 jaar.

Activiteiten
0-4 jaar (VVE, CJG)
4-12 jaar (basisscholen, CJG, evt. Schoolartsen)
12-18 jaar (VO-scholen, zorgteams, leerplicht, jongerenwerk)
18 + (jongerenwerk, schooluitval/ werk en inkomen/ Mondriaan) tot 27 jaar

Actiepunten:

- *Monitoren plaatsing statushouders kinderen op Basisscholen*
- *Monitoring taalondersteuning kinderen 4- 12 op basisscholen*
- *Inzet op doorschakeling van 18 + ROC Mondriaan*

5. Participatieverklaring Inburgering en taal

Vanaf januari 2017 is de ondertekening van de participatieverklaring door statushouders verplicht. In de participatieverklaring staat, dat de statushouder de Nederlandse kernwaarden Vrijheid, Gelijkheid en Solidariteit onderschrijft. Statushouders moeten binnen een jaar na aankomst de verklaring hebben ondertekend. Daartoe wordt het participatie voorbereidingstraject uitgevoerd door Vluchtelingenwerk Voorschoten in samenwerking met relevante partners, zoals de bibliotheek, vrijwilligerswerk etc. De inburgeringswet verandert per 1 juli. Dan zal ook de participatieverklaring worden opgenomen in de inburgeringswet.

Gemeenten hebben op grond van de wet inburgering sinds 2013 geen regie meer op de inburgering. Op dit moment staat dit op grond van de evaluatie van de inburgering (rapport Inburgering van de Rekenkamer, januari 2017) ter discussie. Het standpunt van de VNG is dat de gemeente meer regie moeten kunnen voeren, zodat ook op resultaten gestuurd kan worden. In Voorschoten willen we in 2017 de regie daar waar mogelijk en wenselijk naar de gemeente trekken. In het inburgeringsexamen is de taal, en de oriëntatie op de samenleving en werk opgenomen.

Er zullen afspraken worden gemaakt met inburgeringsaanbieders over de mogelijkheden de programma's af te stemmen op de lokale aanpak werk.

Het afsluiten van het inburgeringsexamen is geen garantie voor het voldoende beheersen van de Nederlandse taal voor opleiding, participatie of werk. Als vervolg op de inburgering is het mogelijk via de bibliotheek, laagdrempelig, taallessen te volgen. Ook wordt er gewerkt met taalmaatjes. Via het ROC Mondriaan is het mogelijk om een hoger taalniveau te bereiken.

Voor jongeren vanaf 18 jaar tot 27 jaar is een schakeltraject mogelijk via het Mondriaancollege, waarin vanuit inburgering gewerkt kan worden aan schakelingen naar BO en hbo-opleidingen. Dat wordt ook vanuit WI LV ingezet.

Actiepunten:

-Voortzetting integratie activiteit Participatieverklaring

-Afstemming met inburgeringsaanbieders over kwaliteit en aansluiting op trajecten richting werk

-Ontwikkeling mogelijkheden vrijwilligerswerk en taalstages door diverse organisaties

-Versterking samenwerking WI en organisaties in Voorschoten.

6. Werk en inkomen

Het WRR-rapport "geen tijd te verliezen" (december 2015) en het SER-rapport "Nieuwe wegen naar een meer succesvolle arbeidsmarktintegratie van vluchtelingen" (december 2016) wordt het belang van een vroegtijdige oriëntatie op taal en arbeidsmarkt aangegeven. Door zo vroeg mogelijk in te zetten op perspectief en werk, kunnen mensen eerder zelfredzaam en uitkeringsonafhankelijk worden. Het gaat erom de talenten van statushouders in een vroeg stadium in beeld te hebben en om te zetten naar duurzame mogelijkheden op de arbeidsmarkt.

In Voorschoten start dit bij de verlengde intake en assessment bij Werk en Inkomen in Leidschendam-Voorburg. Er wordt uitgegaan van de talenten en mogelijkheden van statushouders, en inzet op vrijwilligerswerk/ taal- en werkstages en betaald werk is noodzakelijk. Vragen en initiatieven van ondernemers en mogelijkheden om taal en werk te combineren worden nadrukkelijk gestimuleerd.

Met Werk en inkomen en gemeente Leidschendam/ Voorburg wordt per mei 2017 ten aanzien van statushouders meer maatwerk geleverd. Het uitgangspunt is dat een statushouder naast inburgering altijd minstens één extra spoor doorloopt: opleiding, werk/re-integratie of participatie (ter voorbereiding op werk) of een combinatie van sporen. We bieden in principe dezelfde begeleiding vanuit W&I als voor alle andere uitkeringsgerechtigden.

De maatwerk elementen bestaan uit de volgende trajecten:

- NOA Assessment

In mei 2017 start de pilot NOA-assessment voor vluchtelingen. Het NOA-assessmenttool meet de mate van zelfredzaamheid, belemmerende factoren (waaronder mogelijke traumatisering en emotionele stabiliteit), werkzoekgedrag, Nederlands taalniveau, Engels (basis) taalniveau en leerbaarheid van een vluchteling en geeft een snelle indicatie van de afstand tot de arbeidsmarkt. Het is een online instrument en na invulling van alle vragen door de statushouder komt hieruit een geautomatiseerde rapportage. Dit draagt bij aan een goed intakegesprek door de consulenten om vervolgens in te zetten op vervolgentrajecten richting werk, onderwijs of participatie.

- Inzet begeleiding naar werk

Op basis van de NOA-assessments zal beoordeeld worden wat er aan extra inzet nodig is ten aanzien van taal begeleiding die we koppelen aan werkplekken, re-integratietrajecten, scholingstrajecten etc. Hierover maken we nog afspraken met partners.

Concreet zijn we momenteel een traject aan het ontwikkelen voor statushouders die begeleid kunnen worden naar werk. Het betreft een werkervaringstraject met extra taalondersteuning en coaching. Dit gaan we met diverse partijen vormgeven.

We gaan periodiek een matchingsbijeenkomst organiseren voor statushouders 'Nice to meet you'. De eerste bijeenkomst is op 29 mei waarbij statushouders gekoppeld worden aan werkgevers conform het concept jongeren in de lift. Uitgangspunt is om de volgende bijeenkomsten gemengd te organiseren, dus bijstandsklanten van 27 jaar en ouder en niet alleen statushouders.

- Inzet begeleiding ondernemers

Met 2 statushouders uit Voorschoten wordt een eigen ondernemers traject Het begeleidingstraject lijkt grotendeels op het reguliere traject BBZ voor mensen in de bijstand, echter met aanvullende taalondersteuning en een oriëntatie hoe ondernemen in Nederland werkt. Dit is nog in ontwikkeling, partners worden hiervoor benaderd.

- Inzet schakelprogramma voor jongeren tussen 18 en 27 jaar

We hebben afspraken gemaakt met ROC Mondriaan over een schakelprogramma waarbij jongeren naast de inburgering andere vakken volgen ter voorbereiding op het MBO, HBO of WO. De eerste aanmeldingen hebben al plaatsgevonden. Uitgangspunt is dat alle jonge statushouders tussen 18 en 27 jaar hiernaartoe worden geleid, mits ze het niveau aan kunnen.

- Inzet begeleiding gericht op vrijwilligerswerk/ stages

De stap naar direct werk is soms te groot i.v.m. een te groot verschil met eigen land en taalachterstand. Vrijwilligerswerk en stages zijn belangrijk om te integreren en een belangrijke stap op weg naar werk.

De uitbouw van deze vormen moet nog worden ontwikkeld.

Consulenten W&I worden goed op de hoogte gehouden over de mogelijkheden en hebben een doorverwijzende en bewakende rol zodat klanten wel actief ergens mee bezig zijn als ze nog niet richting werk kunnen.

- In gesprek met inburgeringsaanbieders

We gaan in gesprek met inburgeringsaanbieders om de mogelijkheden te bespreken van taalondersteuning op de werkvloer. En we maken praktische afspraken zodat statushouders naast hun inburgering ook een traject naar werk kunnen doorlopen of (betaald) werken.

Actiepunten:

- Uitwerken en faciliteren actieplan Werk en inkomen

*- Extra inzet maatregelen schuldpreventie, bijzondere bijstand, aansluiting eerste maand:
Overbruggingskrediet, huur en inrichtingskosten*

7. Regie

De opvang en integratie van statushouders is complex en zeer veranderlijk. Binnen de integratie statushouders lopen diverse beleidsterreinen door elkaar heen. Om samenhang en regie aan te brengen, is projectcoördinatie vanuit de afdeling maatschappelijke ontwikkeling noodzakelijk. Daarmee kunnen een aantal deelopdrachten worden uitgevoerd en wordt een effectieve inzet van middelen en personeel mogelijk. In de periode maart tot en met juni 2017 worden afspraken over de beoogde resultaten met ketenpartners op bovenstaande thema's gemaakt en gestart met de uitvoering ervan.

Per 1 januari 2017 is op basis van de huidige regelingen een budget beschikbaar €329.556,56. Van dit bedrag worden de extra kosten in 2017 gedekt. In 2018 is er aanzienlijk minder budget beschikbaar. Dit plan zal worden voorgelegd aan het college, en zal uiteindelijk ook in juli als raadsvoorstel in de raad worden besproken.

Actiepunten:

- *Plan van aanpak uitwerken met partners en afspraken maken*
- *Gemeentelijke regie voeren op verschillende deelgebieden*
- *Bestuurlijk besluit besteding voor dit doel) beschikbaar budget aan dit plan, en voorleggen aan de raad.*
- *Besluit om op basis van dit plan ook een inzet voor 2018 te formuleren.*

Benodigd budget

Begroting 2017

Activiteit	bedrag
Maatschappelijke begeleiding	€50.000, -
Specifieke aanpak Jongeren	€20.000, -
Participatieverklaringstraject	€22.500,- (50 x € 450)
Begeleiding Marijke school via Leger des Heils	€11.000,-
Werk en inkomen	€78.000, -
Inhuur	€61.166,-
Onvoorzien	€40.000,-
totaal	€ 282.666,-

Dekking 2017 en 2018 vergunninghouders Voorschoten

	Aantal personen	Tarief €	Budget 2017
Budgetoverheveling uit 2016			113.856,00
RMBA middelen september t/m december 2016	5	2.370	11.850,00
RMBA middelen 2017	18	2.370	42.660,00
Decentralisatie uitkering 2017	26	4.430	115.180,00
Totaal te verwachten inkomsten jaar 2017			<u>283.546,00</u>

	Aantal personen	Tarief €	Budget 2018
Budgetoverheveling uit 2017			-
Decentralisatie uitkering november en december 2017	32	4.430	23.626,67
RMBA (via decentralisatie uitkering)	15	2.370	35.550,00

